

1. Introducció

Qualsevulla persona que es dedique professionalment a la traducció del o al català, sabrà que les circumstàncies socials i polítiques que pateix la nostra llengua determinen l'activitat traductora. Resulta evident que com menys fem servir el català per a qualsevol tipus de comunicació, menys necessitat tindrem de fer-lo servir com a idioma del qual o al qual traduïm. Dit a l'inrevés: com més fem servir la nostra llengua, més necessitarem utilitzar-la com a llengua de traducció, ja que, actualment, la informació i el coneixement es generen i es distribueixen a escala mundial i no sols local o nacional.

El propòsit d'aquest article és donar compte de la relació que, al meu parer, hi ha entre la traducció científicotècnica i la planificació lingüística, entesa aquesta com «[...] els esforços deliberats per influir en el comportament d'altres persones pel que fa a l'adquisició, l'estructura o l'assignació funcional dels seus codis lingüístics» (Cooper, 1989, p. 60); és a dir, entesa com un instrument per assolir tant la normativització com la normalització de llengües minoritzades.

No és el meu propòsit fer un resum de la història de la normativització i de la normalització del català, sinó simplement de prendre consciència que aquest 70è aniversari ens connecta amb un seguit de persones —entre les quals es troben els signataris de les *Normes* de Castelló— que al llarg del temps o bé s'han involucrat activament en la recuperació del català mitjançant la planificació lingüística i el compromís o bé han reflexionat al respecte.

Sobre planificació lingüística se n'ha parlat i escrit molt, no sols en l'àmbit catalanoparlant, sinó també en els àmbits del finès, l'hebreu, l'hongarès, l'islandès, el noruec, el polonès o el txec, entre d'altres (Joan i Mari, 2002). La planificació lingüística és, doncs, una pràctica bastant estesa, sobretot en el context europeu, fet que possibilita aprendre d'altres processos i facilita situar la reflexió en una perspectiva més global.

En l'àmbit catalanoparlant, la relació entre la traducció científicotècnica i la planificació lingüística es pot resumir en les dues idees complementàries que exposaré a continuació.

En primer lloc, el català sols es podrà desenvolupar plenament com a llengua de traducció científicotècnica quan assolim una normalitat plena en el seu ús en la comunicació científicotècnica. Actualment, encara hi ha molts contextos científicotècnics en què el català, o bé no hi és present, o bé té una presència molt feble.

En segon lloc, la traducció és una activitat de vital importància perquè el català pugui desenvolupar-se plenament com a llengua apta per a la comunicació científicotècnica en totes les seues facetes, ja que una part considerable dels textos que s'utilitzen en aquest tipus de comunicació en qualsevol idioma —excepte la *lingua franca* actual, l'anglès— són, de fet, traduccions.

En aquest sentit, cal remarcar que els traductors no són responsables únicament de la creació de llengua i de terminologia, sinó també de la incorporació i desenvolupament de nous gèneres textuais —sobretot a Internet— en resposta a les noves necessitats comunicatives de la comunitat catalanoparlant.

2. Dues suposicions que cal aclarir

Actualment, la comunicació dels coneixements científicotècnics és un factor clau per a les societats tecnològicament desenvolupades. En un món cada cop més interconnectat, la traducció és una activitat comunicativa de vital importància per a l'avanç, la transferència i l'aplicació dels coneixements científicotècnics.

Nogensmenys, hi ha dues suposicions bastant esteses que afecten negativament la comprensió dels dos conceptes centrals d'aquest article i que aclariré tot seguit: la primera té a veure amb la traducció del català i al català i la segona està relacionada amb l'ús social del català.

Primera suposició: en general, la traducció es fa servir o bé per importar els coneixements científicotècnics disponibles en altres llengües, o bé per exportar a altres llengües la ciència i la tecnologia que es fa en la llengua pròpia. Hom suposa, doncs, que l'activitat traductora consisteix merament en un intercanvi interlingüístic de coneixements, al marge de les condicions sociopolítiques i econòmiques de les llengües en qüestió. Aquesta suposició pot ser certa quan es refereix a llengües amb un estat que assegura el seu ús normal en tots els àmbits comunicatius, però no si es refereix a llengües minoritzades sense estat que han de competir en molts àmbits d'ús amb llengües molt més enfortides i consolidades.

Segona suposició: en general, una comunitat que fa servir la llengua pròpia en la comunicació oral quotidiana, també la farà servir en la comunicació escrita científicotècnica, siga especialitzada o no. De la mateixa manera que l'anterior, aquesta suposició és certa quan es tracta de llengües enfortides que compten amb un o diversos estats que les promocionen, com ara el castellà o l'anglès, però no quan es tracta de llengües minoritzades sense estat.

Així doncs, aquestes dues suposicions, tot i ser òbvies en llengües que gaudeixen d'un ús plenament normal, en realitat no són certes en el cas del català pels següents motius.

Pel que fa a la primera suposició, traduir no és solament una operació entre dos sistemes lingüístics que es porta a terme simplement quan hi ha la necessitat d'importar o exportar coneixements. Si fos així de fàcil, l'activitat traductora del català i al català seria molt superior a la d'ara mateix si tenim en compte que estem parlant d'un nombre de parlants pròxim als onze milions i d'una economia bastant dinàmica.

La traducció com a activitat comunicativa està inevitablement inserida en una societat donada i, per tant, està determinada pels condicionaments sociolingüístics, polítics i econòmics propis d'aquella societat. Per entendre el català com a llengua de traducció científicotècnica, necessàriament hem de tenir en compte la societat catalanoparlant en el seu conjunt com a àmbit en què té lloc la comunicació en general i la comunicació de la ciència i la tècnica en particular. És a dir, ens hem de situar en la perspectiva sociolingüística que ens mostre les mancances del català com a llengua científicotècnica.

Quant a la segona suposició, fer servir la llengua pròpia en tots els àmbits d'ús no és sempre la norma, sobretot en llengües minoritzades. Més aviat al contrari: el que trobem en llengües minoritzades i desprotegides és una situació d'anormalitat permanent en què una o diverses llengües dominants gradualment guanyen terreny a la llengua pròpia fins a extingir-la. D'ací la necessitat de la planificació lingüística per tal d'aconseguir la recuperació de la llengua minoritzada i la normalitat plena en el seu ús social.

3. Precedents del català com a llengua de traducció científicotècnica

Una llengua de traducció desenvolupada és una llengua activa i vigorosa tant en la apropiació de coneixements procedents d'altres llengües i cultures com en l'emissió de coneixements cap a altres llengües i cultures.

El català és un idioma que en determinades èpoques històriques ha assolit aquest estatus de llengua de traducció. Fins i tot, podríem dir que en molts moments el català ha estat conreat com a llengua científica i tècnica gràcies als traductors. En les èpoques més esplendoroses de l'idioma i de la nació que el sustentava ha sigut precisament quan més s'ha fet servir el català com a llengua de traducció. Al llarg de segles, els contactes de la Corona catalanoaragonesa amb altres nacions i llengües va propiciar el transvasament massiu de coneixements.

A més d'una notable tradició literària, que serví de base per a les *Normes* del 32, els parlants del català comptem amb una tradició de traducció científicotècnica gens menyspreable que ha servit al llarg dels segles per potenciar el català com a llengua de comunicació científica i per enriquir el patrimoni de coneixements de la nostra cultura.

Segons Riera (1994, p. 11), podríem situar els orígens de la traducció científica al català en la tasca portada a terme pels monjos del monestir de Ripoll en els primers segles del segon mil·lenni.

Entre els segles XII i XV aproximadament, s'hi dona una considerable activitat traductora de l'àrab al català, sobretot en el camp de la medicina. En aquest context, hi ha un centre d'obli-

gada referència per entendre l'activitat dels traductors, sobretot pels seus vincles amb la Corona catalanoaragonesa: l'Escola de Medicina de Montpeller, la qual acollí autors del renom de Ramon Llull, Arnau de Vilanova o Joan Jacme, els dos darrers, traductors, a més de reputats metges de papes i reis.

En aquesta època esplendorosa, van ser molts els traductors que van contribuir amb les seues traduccions no sols a incorporar a la Corona catalanoaragonesa el llegat científic dels grecs i dels àrabs, sinó també a estimular l'estudi i l'avanç del coneixement. A tall d'exemple, destacaré els noms de Jafudà Bonsenyor, Berenguer Sarriera, Galiè Corretger o Berenguer Eimerich, traductor de l'àrab al català d'una obra d'Albucasis, la qual posteriorment es traduí del català al llatí amb el títol *De cibariis infirmorum*. L'obra d'Albucasis va repercutir profundament en el desenvolupament de la cirurgia. Prova de la importància de l'obra d'aquest autor és que Gerard de Cremona la va traduir al llatí, traducció que es va convertir en l'obra de cirurgia de referència arreu d'Europa al llarg dels segles posteriors, fins i tot preferida a les obres de Galè, donada la seua lucidesa i concisió.

La intensa activitat traductora portada a terme per aquestos i altres traductors està molt relacionada amb una cultura i una llengua emergents, i amb la necessitat d'incorporar a una societat en expansió tots els coneixements necessaris. El que sembla indicar la tradició de traduccions científiques a què ens referim és una gran activitat d'intercanvi de coneixements que va estimular l'avanç del saber i va permetre la mobilitat del coneixement.

No hi ha dubte que la traducció enriqueix les llengües i cultures. Traduir al català la ciència que es fa en qualsevol part del món i traduir a l'anglès o a qualsevol altre idioma la ciència que es fa en l'àmbit catalanoparlant són indicis de vitalitat alhora que activitats enriquidores de la nostra llengua, la nostra societat i la nostra cultura.

Cada vegada que hom ha traduït del català a una altra llengua, s'ha eixamplat l'horitzó comunicatiu del text en qüestió al temps que s'ha contribuït a incorporar nous coneixements a la llengua i cultura receptora.

Cada vegada que s'ha traduït al català, hom ha eixamplat l'horitzó comunicatiu i conceptual de la nostra llengua amb la incorporació de nous conceptes, termes, expressions i, fins i tot, gèneres textuais; en definitiva, hom ha augmentat el patrimoni de textos i coneixements a disposició de qualsevol lector en català.

4. La comunicació científicotècnica d'avui

En general, la traducció és una activitat comunicativa entre llengües i cultures diferents. La traducció científicotècnica en particular és un tipus de comunicació escrita de caràcter interlingüístic i intercultural que s'esdevé en l'àmbit dels coneixements científicotècnics, siguen especialitzats o no especialitzats. En un món tan «tecnològitzat» com l'actual aquesta comunicació esdevé especialment diversa i complexa.

Tradicionalment, s'entén —o s'assumeix de manera acrítica— que la comunicació científicotècnica es restringeix als intercanvis d'informació que es produeixen entre els experts d'una disciplina científica o tècnica determinada. Es tracta d'una visió injustificadament limitada i simplificada que no respon al que s'esdevé al món real. Si observem atentament la realitat, comprovarem que la comunicació científicotècnica és un fenomen dinàmic que s'estén per un continu cada cop més ampli i complex. La informació científicotècnica es distribueix socialment de moltes i variades maneres al llarg de l'espai comunicatiu... Aquest continu o espai comunicatiu comprèn, com a mínim, els següents macrocontextos (Montalt, en premsa):

— Els intercanvis d'informació que tenen lloc entre els investigadors dedicats a la recerca a través dels articles de les revistes especialitzades: articles originals, editorials, correspondència científica, ressenyes, articles de revisió, etc.

— La pràctica de les diverses professions relacionades amb la ciència i la tècnica (com ara els químics, enginyers, metges, tècnics, etc. que treballen a empreses i organismes públics i privats de tota mena) mitjançant els informes tècnics, els manuals especialitzats, les guies de pràctica, etc.

— Els sistemes educatius, des dels primers cicles d'escolarització fins a la universitat, per mitjà dels llibres de text, les enciclopèdies temàtiques, etc.

— Els processos de divulgació, que serveixen per fer que el coneixement especialitzat arribi al gran públic en forma d'articles i llibres divulgatius, pàgiques web, notícies de premsa, etc.

— L'acció sociopolítica, que porta a cap un llarg seguit d'organitzacions governamentals i no governamentals, des de l'Organització Mundial de la Salut fins a un grup ecologista d'àmbit local o comarcal, a través de campanyes d'informació i conscienciació.

— La comercialització, és a dir, tot el que té a veure amb la publicitat de productes o serveis relacionats amb la ciència i la tecnologia, com ara els publireportatges o els catàlegs.

— La vida domèstica pel que fa a l'aplicació pràctica de coneixements científicotècnics gràcies als manuals d'instruccions, els prospectes de medicaments o la documentació d'usuari que acompanya qualsevol programari informàtic, entre d'altres.

A més a més, la comunicació cada cop està més determinada per les noves tecnologies de la informació i la comunicació, com ara tots els recursos que aplega Internet.

Partim, doncs, d'un concepte de comunicació científicotècnica transversal a moltes pràctiques socials i a diversos macrodiscursos: el de recerca, el professional, el pedagògic, el divulgatiu, el sociopolític, el comercial i el domèstic.

Vist des d'aquest punt de vista, l'espai total de la comunicació científicotècnica està constituït per un conjunt de gèneres textuais —articles originals, catàlegs, prospectes de medicaments, informes tècnics, llibres de text, enciclopèdies temàtiques, manuals d'instruccions, etc.— que assoleixen distintes funcions socials i propòsits comunicatius. En aquest sentit, una cultura es pot definir com un sistema de gèneres (Martin, 2000). Qualsevol text objecte de traducció pertany a un o diversos dels gèneres que articulen el continu o espai de comunicació científicotècnica.

Respecte del seu funcionament, hi ha dues particularitats de la comunicació científicotècnica que m'interessa subratllar. En primer lloc, la informació primària —és a dir, la informació especialitzada que s'origina en els processos de recerca— es difon en l'àmbit internacional sobretot en anglès donat l'estatus de llengua franca de la comunicació científicotècnica d'aquest idioma.

En segon lloc, aquesta informació primària es recontextualitza i es reformula intralingüísticament —en anglès— i dona lloc als gèneres no sols en anglès sinó també en altres llengües i cultures per satisfer l'ampli ventall de necessitats comunicatives dels parlants.

A grans trets, aquestes necessitats comunicatives comprenen els macrocontextos que acabe d'esmentar: la recerca, la pràctica professional, la divulgació, l'educació, l'acció sociopolítica, la comercialització i l'ús domèstic.

Tant la informació primària com les recontextualitzacions i reformulacions posteriors constitueixen la base per a successius processos de traducció interlingüística que permetran donar resposta a múltiples necessitats de coneixement de lectors d'altres llengües i cultures.

5. Quatre gèneres científicotècnics no normalitzats

A tall d'exemple, em referiré a quatre contextos comunicatius científicotècnics ben coneguts on tradicionalment el català pateix una situació de substitució i manca de normalitat extrema enfront del castellà o, fins i tot, de l'anglès.

En primer lloc, la comunicació escrita entre els laboratoris farmacèutics, les autoritats sanitàries i els pacients que prenen els medicaments. En segon lloc, la comunicació escrita entre els fabricants i els usuaris d'electrodomèstics i de vehicles. En tercer lloc, la comunicació entre l'ordinador i l'usuari domèstic de programari informàtic. En quart lloc, la comunicació escrita entre els professionals de la salut pel que fa a la informació clínica dels pacients en l'àmbit hospitalari.

Aquests quatre contextos comunicatius es corresponen amb quatre gèneres textuais de gran abast social: 1) els prospectes de medicaments; 2) els manuals d'instruccions d'electrodomèstics i de vehicles; 3) les finestres d'ajuda i d'altra documentació que acompanya qualsevol programari, i 4) les històries clíniques.

Es tracta de quatre gèneres textuais de gran importància en una societat tecnològicament avançada on la salut i les tecnologies gaudeixen d'un gran valor i constitueixen una part important de l'economia. Els tres primers són gèneres no especialitzats distribuïts en castellà (en el cas del programari, també en anglès) que habitualment fan servir la major part dels parlants del català. Aleshores, per què no disposar dels textos pertanyents a aquests gèneres en català?

En els tres primers casos, els gèneres serveixen per comercialitzar i fer servir determinats productes (medicaments, electrodomèstics, vehicles i programari) fabricats per empreses. La política lingüística d'aquestes empreses depèn fonamentalment de dos factors: el marc legal i el màrqueting basat en la demanda social. És a dir, les empreses faciliten la documentació que

acompanya els seus productes si n'estan obligades per llei o/i si existeix una demanda social que pugui facilitar la seua comercialització.

En el cas dels prospectes de medicaments comercialitzats a l'estat espanyol, hi ha lleis i normatives tant espanyoles com europees que obliguen els fabricants a adjuntar al producte la informació necessària en castellà per al seu ús segur i eficaç, om ara la composició, la posologia, els efectes secundaris, les precaucions, etc.

En el cas de la documentació que acompanya al programari i, en menor mesura, dels manuals d'instruccions d'electrodomèstics, la informació que acompanya el producte podríem dir que és part del producte i, per tant, inevitable. En comptades ocasions les empreses que produeixen i comercialitzen programari o electrodomèstics faciliten la documentació en català. En l'àmbit no institucional, únicament algunes iniciatives com ara Softcatalà (<http://www.softcatala.org>) porten a cap tasques de normalització en un àmbit tan important com ara el programari informàtic.

Pel que fa a la comunicació en l'àmbit sanitari, sembla que l'anomalia es repeteix. Mentre que hi ha molts metges que parlen habitualment en català i el saben escriure, no l'utilitzen en la comunicació escrita, com ara en l'elaboració de les històries clíniques dels pacients (Sans i Sabrafen, 2002).

Aquesta situació de manca de normalitat en l'ús que pateix el català científicotècnic planteja algunes preguntes. O és que els quasi 11 milions de catalanoparlants no consumim medicaments, electrodomèstics, vehicles i programari informàtic? Potser necessitem una legislació en matèria de medicaments més coherent amb la nostra realitat lingüística? Potser les empreses haurien d'ésser més sensibles als hàbits lingüístics dels seus clients? Potser els consumidors hauríem de prendre consciència de la nostra relació com a clients amb les empreses que fabriquen i comercialitzen els productes que comprem?

En els tres gèneres que estem comentant, la normalització implicaria inevitablement una important tasca de traducció. Si per satisfer un requeriment legal o una demanda social hom publica un dia en català els prospectes de medicaments, els manuals d'electrodomèstics i de vehicles, i la documentació del programari, es generaria un enorme volum de traducció.

En el mateix sentit que els gèneres que acabem de comentar, podríem referir-nos a altres gèneres no normalitzats com ara les pàgines web de molts organismes i empreses, una gran quantitat de llibres de text universitaris i no universitaris, els llibres i revistes de divulgació, les revistes professionals i de recerca, els manuals especialitzats, els catàlegs tècnics, etc., la normalització dels quals requeriria una ingent activitat traductora.

6. Planificar la normalitat del català científicotècnic

Com he apuntat al principi de l'article tot seguint Cooper (1989, p. 60), la planificació lingüística comprèn els esforços deliberats per influir en el comportament d'altres persones pel

que fa a l'adquisició, l'estructura o l'assignació funcional dels seus codis lingüístics. El mateix autor distingeix dos tipus de planificació: formal i funcional. Mentre que la planificació formal està encaminada a la normativització, l'objectiu de la planificació funcional és la normalització de l'ús.

A partir d'aquesta distinció bàsica, assenyalaré els factors fonamentals que poden contribuir a la normalitat del català científicotècnic i apuntaré les funcions que aconsegueix o pot aconseguir la traducció en el procés cap a la normalitat.

6.1. *La norma*

L'aspecte més bàsic d'un procés de normalització és comptar amb una norma ortogràfica i gramatical unificada i no discutida. Quan parlem de comunicació i traducció científicotècnica, la tasca de normativització no acaba en la fixació de l'ortografia i la gramàtica, sinó que també inclou la normalització terminològica dels neologismes, és a dir, la sanció per part de l'organisme competent dels neologismes (el TERMCAT) que s'incorporen al català.

Hi ha tres fets que poden afavorir una planificació conjunta pel que fa a la comunicació i traducció científicotècnica en l'àmbit catalanoparlant: 1) les terminologies de les noves àrees de coneixement (informàtica, telecomunicacions, genètica, etc.) són compartides; 2) molts contextos de comunicació científicotècnica (sobretot els més especialitzats) estan menys lligats a condicionaments dialectals; 3) la comunicació a través d'Internet està menys localitzada geogràficament i, per tant, el tractament dialectal és menys restringit que en altres àmbits comunicatius.

Com a professionals de la llengua i la comunicació, els traductors científicotècnics assoleixen una funció de reforçament de la norma i unificació de la terminologia.

6.2. *Els recursos*

Una política lingüística encaminada a la normalització social del català científicotècnic requereix un seguit de recursos humans i materials. Entre els recursos humans destacaré els professionals de la traducció. Actualment, moltes de les universitats catalanoparlants compten amb departaments de traducció i interpretació dedicats a la docència i la recerca. Ja en són unes quantes les promocions de professionals de la traducció formades per fer front a les necessitats de comunicació interlingüística i intercultural en l'àmbit catalanoparlant.

La funció dels traductors en el procés de normalització no es limita a la creació de llengua i terminologia, sinó que també inclou la introducció de nous gèneres textuais i al desenvolupament dels existents. Un bon exemple en són les famoses FAQ o preguntes més freqüents, o les pàgines web de continguts diversos.

Una llengua que aspira a la normalitat ha de comptar amb els recursos materials necessaris: obres lexicogràfiques, terminològiques i enciclopèdiques; pàgines web; llibres d'estil i gramàtiques; etc. En aquest apartat, val a dir que obres especialitzades com ara l'*Enciclopèdia de medicina i salut* o la *Història natural dels Països Catalans* faciliten les tasques de comunicació i traducció científicotècnica.

També cal remarcar que el català és una llengua que té una presència considerable a Internet. Segons l'Informe de Política Lingüística de la Generalitat de Catalunya de 2001 (<http://cultura.gencat.es/llengcat/informe>), el maig d'aquell any existien 47.241 llocs web amb informacions en català, xifra que situa el català entre les vint primeres llengües amb major nombre de pàgines web.

6.3. *L'ús*

El desenvolupament social de la llengua en els contextos científicotècnics és una de les assignatures pendents del català. La planificació funcional ha de dirigir-se prioritàriament als contextos i gèneres textuais menys normalitzats i de més abast social, com ara els esmentats en l'apartat anterior.

La planificació funcional també inclou les tasques de difusió i facilitació de la terminologia científicotècnica multilingüe. Els traductors contribueixen a difondre les terminologies procedents d'altres idiomes, sobretot de l'anglès, i són una peça clau en la introducció dels neologismes.

6.4. *La legislació*

Per a una llengua sense estat com el català és essencial comptar amb una legislació que no sols no impedisca, sinó que, a més, promoció el seu ús en els àmbits científicotècnics.

6.5. *El prestigi social*

El fet de disposar d'una norma ortogràfica i gramatical establerta, d'un organisme de normalització terminològica i d'uns recursos més o menys abundants no sempre garanteix l'ús social de la llengua. Arntz (2002, p. 50) adverteix del risc que els parlants abandonen les llengües desfavorides a causa de la pèrdua de prestigi i advoca a favor d'una política lingüística de la Unió Europea que facilite la comunicació multilingüe especialitzada a Europa.

La disponibilitat i qualitat de les traduccions pot contribuir al prestigi social del català científicotècnic.

7. Comentaris finals

Una llengua plenament desenvolupada és la que es fa servir en qualsevol àmbit d'ús, des de la conversa col·loquial fins a la comunicació formal entre els investigadors d'una disciplina científica determinada. Així doncs, idealment una llengua cobreix tot l'espai comunicatiu en què es desenvolupa la interacció social i dóna resposta a qualsevulla necessitat comunicativa dels membres d'aquesta societat.

Hi ha un nombre elevat de persones que fan servir el català com a llengua de comunicació domèstica ja que és la seua llengua materna. Tot i que coneixen el castellà, trien expressar-se en català com a llengua de comunicació en els àmbits domèstics. Tanmateix, els mateixos parlants no trien o no poden triar el català per a la comunicació científicotècnica i apareixen el que hem anomenat *gèneres no normalitzats*.

La raó d'aquesta asimetria entre els registres domèstics orals i els registres formals escrits cal buscar-la en el fet que hom no ha creat les condicions socials propícies per a tals usos. D'ací la necessitat de la planificació formal i funcional. Des d'aquesta perspectiva, la traducció científicotècnica ocupa un paper central en la dinamització de la ciència i la tècnica en la nostra llengua.

Així doncs, traducció i normalització es necessiten mútuament: 1) com més normalitat hi hagi en l'ús del català en tots els contextes científicotècnics, més necessària es farà la traducció del català i al català; 2) sense traduccions no podem assolir la plena normalitat en l'ús social del català en els contextes científicotècnics, simplement perquè importem d'altres llengües i cultures —sobretot de la *lingua franca* actual, l'anglès— una part considerable de coneixements que necessitem.

Estic d'acord amb Arntz quan adverteix del risc que els parlants abandonen les llengües desfavorides a causa de la pèrdua de prestigi que pateixen aquestes llengües. En aquest sentit, diu l'autor que és necessari practicar una política lingüística que serveix de base per a una planificació lingüística efectiva. Aquesta planificació ha de tenir en compte sobretot les terminologies i les especialitats clau (Arntz, 2002, p. 47).

Ara bé, abans és imprescindible superar la situació actual tant de secessionisme en certs sectors socials valencians com d'aïllament o escassa cooperació institucional entre els governs dels països de parla catalana pel que fa a matèries de política lingüística.

L'actual Govern valencià no sols practica l'aïllament institucional respecte d'altres governs del territori catalanoparlant, sinó que exhibeix una actitud de total passivitat i indiferència en política lingüística dins de l'àmbit estrictament valencià i, el que és encara més greu, bloqueja sistemàticament la normalització mitjançant mesures tan absurdes com ara decretar la no-reciprocitat dels títols o l'exclusió dels temaris escolars dels autors en català no nascuts al País Valencià.

La vigència de l'esperit de les *Normes* de Castelló ens serveix per reafirmar la catalanitat de la llengua i per reflexionar sobre el paper que actualment té i pot tindre el català en els processos de comunicació científicotècnica en un món cada vegada més interconnectat.

8. Referències bibliogràfiques

- ALCINA, Amparo; GAMERO, Silvia [ed.] (2002). *La traducción científico-técnica y la terminología en la sociedad de la información*. Castelló: Universitat Jaume I.
- ARNTZ, Reiner (2002). «La comunicación multilingüe especializada en Europa». A: ALCINA, Amparo; GAMERO, Silvia [ed.] (2002). *La traducción científico-técnica y la terminología en la sociedad de la información*. Castelló: Universitat Jaume I.
- COOPER, Robert L. (1989). *Language Planning and Social Change*. Cambridge: Cambridge University Press.
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2001) [en línia]. *Informe de política lingüística: Any 2001*. <<http://cultura.gencat.es/llengcat/informe>>
- JOAN I MARÍ, Bernat (2002). *Normalitat lingüística i llibertat nacional*. València: Edicions 3i4. (Contextos)
- MARTÍ, Lluís. (2003). «La medicina parla poc en català». *Avui* (2 gener).
- MARTIN, J. R. (2000). «Grammar meets genre: reflections on the “Sydney School”». *Arts* [Sydney: University of Sydney], núm. 22.
- MONTAL I RESURRECCIÓ, Vicent. *Com traduíem ciència?: Iniciació a la traducció científicotècnica*. Vic: Eumo. [En premsa]
- PITARCH, Vicent (1982). *Castelló de la Plana per la llengua*. Castelló: Ajuntament de Castelló.
- SANS I SABRAFEN, Jordi (2002). *L'evolució de l'ús del català en medicina a Catalunya durant el segle XX: El llarg camí d'una bella i expressiva història*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans. (Monografies de les Seccions de Ciències; 17)
- SEMINARI DE SOCIOLINGÜÍSTICA DE BARCELONA (1987). *La diversitat (im)pertinent*. Barcelona: El llamp. (Sociolingüística i Comunicació)
- SOLÀ, Joan (1977). *Del català incorrecte al català correcte: Història dels criteris de correcció lingüística*. Barcelona: Edicions 62.